

Høringssvar - Miljøbeskyttelsesloven

74. Aktindsigt - "Terrorsag"
75. Brandstiftelse - Ungdomshuset
76. Tilregnelighed - Behandling, ambulat eller på hospital - Brandstiftelse - Retslægerådet
77. Udvisning undladt - Ulovligt ophold af længere varighed - Udlændingeloven - Varetægtsfængsling - Surrogat
78. Tilregnelighed - Behandling, ikke behov for - Lille tyverisag
79. Ransagning - Ungdomshuset - Formfejl - Beslaglæggelse
80. Varetægtsfængsling - Udlændingeloven - Udvisning ikke iværksat - Løsladelse - Proportionalitet - Ungdomshuset
81. Varetægtsfængsling - Gentagelsesfare - Mistankegrundlag - Proportionalitet - Begrundelse - Ungdomshuset

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

NY ADRESSE:

Amagertorv 11, 3.
1160 København K, Telefon 3315 0102
Telefax 3314 1933

Miljøstyrelsen
Organisation & Jura

Amagertorv 11
19. juni 2007

Vedr.: J.nr. 149-00015. Høring over udkast til lov om ændring af miljøbeskyttelsesloven (Strafskærpeelse).

Miljøstyrelsen har med e-mail udsendt den 11. juni d.å. anmodet om Landsforeningens bemærkninger til ovennævnte udkast.

Materialet har været forelagt bestyrelsen, der bemærker, at man har afgørende betænkeligheder ved en lovgivningsteknik, der består i en intetsigende ændring i miljøbeskyttelsesloven ledsaget af et detaljeret bødekatalog i lovudkastets bemærkninger.

Bestyrelsen finder det uheldigt, at man på denne måde søger at tiltage sig kompetencen til konkret strafudmåling, der henhører under domstolene.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Landsforeningens Meddelelse 74/2007

Aktindsigt - "Terrorsag"

Retsplejelovens § 729 a og § 729 c

I UfR 2007.727 H er gengivet Højesterets kendelse, hvor forsvarerens anmodning i "terrorsagen" fra Brøndbyerne om aktindsigt i, om sagens materiale hidrørende fra indgreb i meddelelshemmeligheden var tilvejebragt på lovlig måde, blev taget til følge, dog således, at der forinden skulle gives anklagemyndigheden mulighed for at vurdere, om kendelserne indeholdt oplysninger, som burde undtages fra aktindsigt, jfr. RPL § 729 c. Se, hvad der kom ud af det.

ØL 5. afd. kære nr. S-3898-06, 5/1 2007 (tillige gengivet i UfR 2007.1128 Ø)

Fra det tidligere kæremål fra landsretten (ØL 14. afd. kære nr. S-261-06, 17/2 2006) fremgik af anklagemyndighedens skriftveksling, at de aflyttede telefonsamtaler alene

var tilvejebragt til brug for efterretningstjenestens egne efterforskninger, og at materialet derfor ikke var tilvejebragt til brug for den omhandlede straffesag.

Forsvareren havde gjort gældende, at der ikke var tale om eventuelt tilvejebragt baggrundsmateriale af mere eller mindre abstrakt relevans, men derimod om dokumentation for, at det materiale, politiet havde valgt at inddrage i sagen (og som derfor var sagen), blev søgt undtaget fra at kunne kontrolleres af forsvarerne.

Nu blev spørgsmålet efter den ovenfor citerede højesteretskendelse forelagt landsretten på ny.

Anklagemyndigheden udarbejdede og forelagde forsvareren et eksempel på en anonymiseret kendelse, som man mente måtte tilgodese forsvarerens behov. Forsvareren fandt ikke, at det udleverede eksempel var "en tilstrækkelig form". Han anførte videre:

"Jeg finder i og for sig ikke, at der herved er grundlag for at fjerne identitet på nogle af de under retsmøderne deltagende personer, men navnlig finder jeg, at domstol og dommer må fremgå og i det omfang, der måtte være tale om ekstraherede retsbøger, at disse er attesteret af den dommer, subsidiært domstol, der har afsagt kendelsen."

Anklagemyndigheden anmodede herefter i medfør af RPL § 729 c, stk. 1, nr. 2, jfr. stk. 3, om:

"at enhver oplysning, som kan tjene til identifikation af, hvilke retter og hvilke personer der har deltaget under afsigelse af de kendelser, som er indhentet af Politiets Efterretningstjeneste, og som vedrører telefonaflytninger, der indgår i sagen mod A m.fl. (S 3898-06), af hensyn til statens sikkerhed undtages fra forsvarernes adgang til aktindsigt.

Anklagemyndigheden fremsætter endvidere begæring om, at kopi af kendelserne ikke udleveres til forsvarerne, men alene en af Politiets Efterretningstjeneste ekstraheret og bekræftet udskrift af kendelserne."

Dette var i overensstemmelse med, hvad Rigsadvokaten havde anført over for Højesteret om, at man ville bevare anonymiteten på de dommere og advokater, der havde medvirket ved behandling af kendelserne.

Man ville særlig undgå, at de særligt udvalgte advokaters identitet blev kendt af offentligheden, ligesom lokaliteten for de pågældende byretsafdelinger søgtes beskyttet.

Forsvareren gjorde gældende, at det for retssikkerheden var af altafgørende betydning, at der ikke skete sådanne indskrænkninger i aktindsigten, og at forsvareren ikke med sikkerhed havde mulighed for at kunne kontrollere, at der var afsagt kendelser i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Efter votering afsagdes sålydende

K e n d e l s e

"Forsvareren har krav på at blive gjort bekendt med indholdet af de afsagte kendelser.

Af de grunde, som anklagemyndigheden har anført, tiltrædes det, at det er påkrævet af hensyn til statens sikkerhed, at oplysningerne i de afsagte kendelser om embede, sagsnummer og deltagende personer undtages fra forsvarerens aktindsigt.

En sådan afgørelse findes ikke at give anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af tiltaltes forsvar, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 2.

Det bemærkes i denne forbindelse, at ingen af de dommere, der behandler nærværende spørgsmål, deltager i den verserende straffesag og heller ikke tidligere har behandlet spørgsmål med forbindelse til de afsagte kendelser. Det bemærkes endvidere, at ingen af de dommere, der deltager i den verserende straffesag, har deltaget i behandlingen af nogen af de omhandlede kendelser.

I mangel af en særlig bekræftelsesordning for denne sagstype bemærkes, at dommerne i nærværende sag ved påtegning på de enkelte afskrifter bekræfter, at de anonymiserede afskrifter af kendelserne, som anklagemyndigheden har tilvejebragt til brug for udlevering til forsvareren - bortset fra udeladelse af oplysning om embede, sagsnummer og deltagende personer - er en korrekt gengivelse af de originale kendelser.

T h i b e s t e m m e s:

Forsvarerens aktindsigt i den enkelte kendelse begrænses således, at enhver oplysning, som kan tjene til identifikation af embede, sagsnummer og deltagende personer, udelades, og således, at den enkelte kendelse udleveres i ekstraheret afskrift som godkendt af landsretten."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer bl.a.:

"Jeg finder anledning til at bemærke, at det efterfølgende - da kendelserne blev fremlagt - heri kunne konstateres, at mistanke indikationen i disse var angivet som overtrædelse af straffelovens § 114 henholdsvis § 114 b. Det er efter min opfattelse herefter unægtelig en noget snæver fortolkning, der ligger bag udtrykket, at kendelserne ikke var tilvejebragt til brug for den hos Politiet i Glostrup verserende sag."

Landsforeningens Meddelelse 75/2007

Brandstiftelse - Ungdomshuset

Straffelovens § 181

T på 33 år dømt for brandstiftelse ved at have forvoldt ildebrand på bl.a. 3 affaldscontainere på Jagtvej på Nørrebro i december 2006. Straffen udmålt til fængsel i 3 måneder.

Københavns Byret SS 2-391/2007, 12/2 2007

T på 33 år var tiltalt for brandstiftelse efter straffelovens § 181, ved den 16/12 2006 om aftenen på Jagtvej at have forvoldt ildebrand på bl.a. 3 affaldscontainere tilhørende et renovationselskab, hvorved der skete skade for 6.800 kr.

T havde en tidligere bøvedtagelse fra 2001 for hærværk.

Han forklarede bl.a., at han, der boede i området, fik en fornemmelse af, at politiet ville rydde Ungdomshuset. Han var nysgerrig. Han bemærkede en stor plastikskraldespand. Han trak den ud og stillede den ved nogle barrikader. Nogle unge aktivister ville ikke have, at han stillede den der, og han kastede derfor skraldebøtten ind på cykelstien et stykke fra et bål. Han hentede yderligere 2 affaldscontainere samme sted. Efter ca. 20 minutter bemærkede han, at der kom flammer ud af skraldebøtten. Han var meget fuld. Flammerne var et par meter høje. Han gik og blev anholdt af politiet.

Et vidne forklarede bl.a., at T havde gjort sig store anstrengelser for at få ild i affaldscontaineren og tog ting fra gaden, som han kom på bålet. Bålet blev så stort, at der nu ikke længere kunne passere biler.

Et andet vidne havde set T komme trækkende med 2 containere og siden en tredie. Til sidst blev det til et rigtigt stort bål - så stort, at biler ikke kunne passere.

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Allerede efter tiltaltes egen forklaring lægges det til grund, at tiltalte på Jagtvej antændte tre affaldscontainere. Efter vidneforklaringerne lægges det endvidere til grund, at der var tale om et stort bål med flammer, der var flere meter høje, og at bålet forhindrede passage af biler på stedet.

Under de foreliggende omstændigheder, herunder at tiltalte på en særdeles befærdet vej i et tæt bebygget område antændte tre affaldscontainere og deres indhold og herved skabte et stort bål, findes det bevist, at tiltalte er skyldig i brandstiftelse i overensstemmelse med tiltalen.

Straffen fastsættes til fængsel i 3 måneder, jf. straffelovens § 181, stk. 1.

Straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen, jf. straffelovens § 86, stk. 1."

- oo0oo -

T havde været varetægtsfængslet fra 16/12 2006 til domsafsigelsen, altså lidt mindre end 2 måneder. Anklagemyndigheden frafaldt anke af sagen.

Landsforeningens Meddelelse 76/2007

Tilregnelighed - Behandling, ambulant eller på hospital - Brandstiftelse - Retslægerådet

Straffelovens § 16 og § 68

T på 33 år dømt for brandstiftelse ved at have kastet molotovcocktails i et bofællesskab. Byretten fandt (med dissens) ikke, at T var sindssyg, og idømte straf af fængsel i 4 måneder, der ansås som udstået med varetægtsfængslingen. I landsretten var alle enige om Retslægerådets vurdering af, at T var omfattet af § 16 og straffri. Stemmerne stod lige mellem dom til ambulant behandling eller dom til behandling på psykiatrisk afdeling. Det første blev efter stemmeafgivningen resultatet med en længstetid på 5 år.

ØL 19. afd. a.s. S-3285-06, 27/3 2007

T på 33 år var tiltalt for brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1, ved i januar 2006 om natten at have forvoldt ildebrand i et bofællesskab, idet han knuste en rude til fællesrummet og kastede 3 molotovcocktails ind i rummet, mens 1 ramte ved siden af og ramte facaden, alt hvorved der skete skade for ca. 20.000 kr.

Der var påstand om dom til behandling på psykiatrisk afdeling, jfr. straffelovens § 68, jfr. § 16, stk. 1, uden længstetid, jfr. § 68 a, stk. 2.

T erkendte sig skyldig, men nedlagde påstand om almindelig straf, idet han bestred at være omfattet af straffelovens § 16.

T havde afgivet en lang forklaring i grundlovsforhør, hvoraf bl.a. fremgik, at han havde ville give pædagogerne i bofællesskabet en lærestreg, efter at disse havde fået aflivet nogle hundehvalpe. Han var meget fuld. Han vidste med sikkerhed, at der ikke var nogen mennesker i huset. Han havde fået pension, siden han var 22 år gammel på grund af, at en læge havde sagt, at han var skizofren, men det mente T ikke selv.

Under domsforhandlingen tilføjede T, at han ikke var sur på de andre beboere på institutionen og heller ikke på pædagogerne, men på institutionen som sådan. Han var nu glad for, at der ikke kom rigtig ild.

Det fremgik af en mentalundersøgelse, at T med overvejende sandsynlighed måtte opfattes som sindssyg. Han var blevet tilkendt pension som 22-årig på grund af paranoid skizofreni. Der havde været et periodevist misbrug af alkohol. Han havde aldrig reelt været i behandling. Der havde været tale om oplevelser af vrangagtig karakter. Hans mange flytninger kunne tyde på et forsøg på at undgå sådanne oplevelser. Der var en vist autistisk kontaktaflukethed.

Han var omfattet af straffelovens § 16. Der bestod en vis, men formentlig kun mindre risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet. Dom til ambulantly behandling blev anbefalet.

Retslægerådet udtalte bl.a., at T var:

".. fundet umoden, kontaktsvag og følelsesmæssig labil med forestillinger på grænsen af det vrangagtige tydende på en sindssygelig tilstand, svarende til skizotypisk sindslidelse eller sindssygdom med forfølgelsesforestillinger (paranoid skizofreni).

T findes herefter omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Han har et udækket behov for psykiatrisk behandling, og Retslægerådet skal, såfremt han findes skyldig, som mest formålstjenlig foranstaltning, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., anbefale dom til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse."

T's forsvarer fremførte, at T indtil nu havde formået at tage vare på sig selv uden nævneværdige problemer, og henviste til usikkerheden i den retspsykiatriske erklæringens konklusion.

Efter at have fundet T skyldig fortsatte retten:

"To af rettens medlemmer finder det på trods af retslægerådets udtalelse ikke med tilstrækkelig sikkerhed bevist, at tiltalte er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Disse voterende har lagt vægt på, at tiltalte indtil nu har klaret sig på rimelig måde uden nogen form for behandling og at den nu begåede kriminelle handling ikke i sig selv er af en sådan art, at den indicerer at tiltalte er sindssyg og at tiltalte ikke i øvrigt har begået kriminalitet i omfang eller af en karakter, der tyder på at han skulle være sindssyg. De har endvidere lagt vægt på, at konklusionen i den retspsykiatriske erklæring efterlader tvivl om, hvorvidt tiltalte faktisk lider af en sindssygdom og finder efter en samlet vurdering, at det ikke med den sikkerhed, der må kræves, kan fastslås at tiltalte er eller var sindssyg. Disse voterende stemmer derfor for, at tiltalte straffes med almindelig straf.

Et af rettens medlemmer finder ikke grundlag for at tilsidesætte Retslægerådets vurdering og stemmer derfor for at frifinde tiltalte for straf, jf. straffelovens § 16, stk. 1.

Efter udfaldet af voteringen skal der således fastsættes en straf.

Samtlige voterende er enige om, at straffen i medfør af straffelovens § 181, stk. 1 fastsættes til fængsel i 4 måneder, der anses for udstået med varetægtsfængslingen, jf. straffelovens § 86, stk. 1, 5. pkt."

T havde været frihedsberøvet næsten 4 måneder.

Anklagemyndigheden ankede til skærpelse med påstand som for byretten. T påstod stadfæstelse, subsidiært frifindelse for straf efter § 16, således at der ikke blev truffet bestemmelse om foranstaltninger efter § 68, mere subsidiært tilsyn og ambulante behandling.

T oplyste supplerende bl.a., at hans tilkendelse af førtidspension var mere en politisk beslutning end noget andet. Han havde boet i samme by i 9 år, passede sin hund, sit hjem og sig selv.

Landsretten udtalte:

"Efter en samlet vurdering af de lægelige oplysninger i sagen tiltræder landsretten Retslægerådets vurdering af, at tiltalte findes omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Derfor er tiltalte straffri.

Som mest formålstjenlig foranstaltning, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., voterer 3 dommere for at dømme tiltalte til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at der af Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffes bestemmelse om genindlæggelse.

3 voterende tiltræder anbefalingen i konklusionen i mentalundersøgelsen af tiltalte og finder således, at tiltalte skal dømmes til ambulant behandling på hospital for sindslidende samt undergives tilsyn af Kriminalforsorgen, således at der af Kriminalforsorgen og overlægen kan træffes beslutning om genindlæggelse.

Efter resultatet af stemmeafgivningen dømmes tiltalte til ambulat behandling som nedenfor anført.

Efter kriminalitetens karakter og omfang sammenholdt med det oplyste om tiltaltes personlige forhold, er der blandt rettens dommere enighed om at fastsætte en længstid på 5 år for foranstaltningen."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer:

"Det hører med til historien, at han i landsretten fremstod psykisk meget dårlig og truende."

Landsforeningens Meddelelse 77/2007

Udvisning undladt - Ulovligt ophold af længere varighed - Udlændingeloven - Varetægtsfængsling - Surrogat

Udlændingelovens § 26, § 35 og § 59, retsplejelovens § 765

En statsborger fra Benin, B, tog med fornøden opholdstilladelse på studieophold i Danmark, men da han var færdig med studierne, og opholdstilladelsen udløb i slutningen af 2003, fik han ikke søgt om ny opholds- og arbejdstilladelse, og han, der i mellemtiden havde ernæret sig som avisbud, etablerede sit eget lille firma, der eksporterede brugte dæk fra Danmark til Benin. Han havde ved siden af en stilling som IT-specialist, da hans ulovlige ophold blev opdaget i slutningen af 2006. I byretten

blev han idømt 14 dages fængsel betinget og udvist med et 5-årigt indrejseforbud. Han ankede til frifindelse for udvisningen Anklagemyndigheden kontraankede til skærkelse, men forkyndelsen var ikke rettidig, hvorfor anklagemyndigheden måtte nøjes med at påstå stadfæstelse. Landsretten frifandt for udvisningen efter en samlet vurdering af, at en udvisning i 5 år var uproportional i den foreliggende situation, hvor B alene var straffet med betinget fængsel i 14 dage.

B var blevet varetægtsfængslet under byretssagen fra den 15/11 2006, men blev løsladt i forbindelse med domsafsigelsen den 7/12 2006. Her besluttede byretten, at han i medfør af udlændingelovens § 35, stk. 3, jfr. RPL § 765, stk. 2, nr. 5 og 6, skulle deponere sit pas og melde sig ugentligt hos politiet. Anklagemyndigheden modsatte sig ikke denne foranstaltning, som blev forlænget, da sagen overgik i landsrettens regi (ØL 9. afd. a.s. S-4084-06, 2/1 2007).

ØL 3. afd. a.s. nr. S-4084-06, 27/3 2007

B på 32 år fra Benin var under en tilståelsessag tiltalt efter udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, jfr. stk. 3, ved siden 1. december 2003 at have opholdt sig og arbejdet i Danmark uden fornøden tilladelse, idet hans opholds- og arbejdstilladelse udløb denne dato.

B forklarede bl.a., at han i december 2003 havde afsluttet sin uddannelse. Han henvendte sig til en advokat i Roskilde for at få forlænget opholdstilladelsen og fik at vide, at det alene kunne ske på to måder, ægteskab eller ved at få arbejde. Han valgte det sidste og havde arbejdet siden (se ovenfor i "hovedet" til referatet). Han havde søgt om registrering i Handelskammeret og havde i hele perioden betalt skat og moms og klaret sig uden støtte fra det offentlige.

Hvis B blev udvist til Benin, hvor han ikke havde været i 10 år, ville hans 20 medarbejdere i Benin blive arbejdsløse.

Han påstod frifindelse for udvisningspåstanden.

Straffen blev fastsat til betinget fængsel i 14 dage med 1 års prøvetid. Retten bemærkede:

"Der er herved særlig lagt vægt på, at tiltalte - efter sin forklaring - søgte advokatbistand med henblik på forlængelse af opholdstilladelsen og muligt modtog urigtig rådgivning. Der er endvidere lagt vægt på oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold, samt at han siden den 14. november 2006 har været tilbageholdt i medfør af udlændingelovens § 36.

Påstanden om udvisning tages i medfør af de påberåbte bestemmelser til følge som nedenfor bestemt, idet udlændingelovens § 26 efter oplysningerne om tiltaltes personlige forhold ikke findes til hinder herfor."

Udvisningen skulle gælde i 5 år.

B ankede til frifindelse for udvisningspåstanden. Vedr. ankeforholdene og varetægts-surrogatet henvises til referatets "hoved".

Ved behandlingen i landsretten fremlagde B ansættelsesbevis for en IT-stilling til 25.000 kr. månedligt. Udlændingesservice havde den 16/1 2007 givet afslag på opholds- og arbejdstilladelse, men med tilkendegivelse om genoptagelse af sagen, hvis B blev frifundet for udvisningspåstanden.

B forklarede bl.a. om sit uddannelsesforløb i tredieland og her i Danmark. Han forklarede ligeledes om sin konsultation hos en advokat i Roskilde, at han blev i Danmark og ernærede sig som avisbud og siden stiftede et firma, der eksporterer brugte dæk til Benin. Firmaets omsætning var på 2 mio. kr. om året, havde 20 medarbejdere i Benin og én i Danmark. Han havde betalt skat, havde en skattepligtig indkomst på 300 - 350.000 kr. og var tilmeldt folkeregisteret og hvilende medlem af fagforening.

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Tiltalte, der har haft lovligt ophold i Danmark fra september 2000 til 1. december 2003, hvor han har studeret på DTU og bestået eksamen i computer systems engineering, er herefter forblevet i landet. Under sit fortsatte ulovlige ophold har han haft beskæftigelse uden tilladelse. Han har herved overtrådt udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 3, og fra den 1. juli 2005 tillige § 59, stk. 2, jf. stk. 3, jf. lov nr. 324 af 18. maj 2005, der trådte i kraft den 1. juli 2005. Landsretten finder herefter ikke grundlag for at formilde strafudmålingen.

Vedrørende udvisningsspørgsmålet bemærkes, at udvisning af tiltalte kan ske efter udlændingelovens § 24, nr. 2. Udvisning skal i givet fald ske med indrejseforbud i 5 år, jf. udlændingelovens § 32, stk. 3. Efter udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 1, skal der ved afgørelsen tages hensyn til, om udvisning vil virke særlig belastende på grund af udlændingens tilknytning til det danske samfund. Der kan herved blandt andet tages hensyn til, om den pågældende har tilknytning til arbejdsmarkedet og har gennemført et længerevarende uddannelsesforløb.

Landsretten finder efter en samlet vurdering, at en udvisning af tiltalte med indrejseforbud gældende i 5 år er uproportional i den foreliggende situation, hvor tiltalte ale-

ne er straffet med betinget fængsel i 14 dage. Landsretten frifinder derfor tiltalte for påstanden om udvisning."

- oo0oo -

Forsvareren for landsretten tilføjer bl.a.:

"Vi har før set afgørelser, hvor domstolene har undladt at udvise ud fra en proportionalitetsafvejning, men hvor det typisk har været hensynet til tilknytningen til herboende, der har været udslagsgivende, jfr. f.eks. højesteretsdommen i "kinesersagen" i U 2007.719 H. I nærværende sag var der imidlertid hverken kæreste, ægtefælle eller børn, der kunne henvises til, men alene udlændingens tilknytning til det danske samfund etableret gennem det efterhånden langvarige ophold, herunder uddannelsesforløbet, tilknytningen til arbejdsmarkedet, og i den forbindelse også hans etablering af den ikke helt lille eksportvirksomhed, samt at han stod med en specialistuddannelse. Der er efter dommen søgt om opholdstilladelse for ham i medfør af udlændingelovens § 9 a, både under henvisning til de erhvervsmæssige interesser, der taler for at opretholde eksportvirksomheden, men også under hensyn til hans uddannelse og jobtilbud, der indebærer, at han formentlig vil være omfattet af den såkaldte jobkortordning.

Det andet bemærkelsesværdige er, at han trods udvisningen i første instans ikke blev, som traditionen ellers er, varetægtsfængslet, men at man i stedet benyttede en surrogatordning, således at han skulle deponere sit pas hos politiet og melde sig en gang om ugen. Det tjener Anklagemyndigheden til ære, at man ikke ville modsætte sig, at fængslingen skete i form af surrogat, en indstilling som såvel byret som landsret fulgte, og som således varede helt frem til domsforhandlingen i landsretten."

Landsforeningens Meddelelse 78/2007

Tilregnelighed - Behandling, ikke behov for - Lille tyverisag

Straffelovens § 16 og § 68

T på 28 år blev dømt for forsøg på tyveri og forsøg på brugstyveri. Han led af skizofreni og var allerede frivilligt i kontakt med behandlingssystemet. Hverken byret eller landsret imødekom anklagemyndighedens påstand om dom til behandling på psykiatrisk afdeling med en længstetid på 5 år.

ØL 24. afd. a.s. S-3949-06, 28/3 2007

T på 28 år var tiltalt for forsøg på indbrud på en skole og forsøg på brugstyveri af en bil i januar 2006.

T var ustraffet (fremgår af landsrettens dom, ER).

Anklagemyndigheden påstod dom til behandling på psykiatrisk afdeling eller under tilsyn heraf, og således at overlægen kunne træffe bestemmelse om genindlæggelse, jfr. straffelovens § 68, jfr. § 16, stk. 1, med en længstetid på 5 år, jfr. § 68 a, stk. 1.

T erkendte det påsigtede. Det var diffust for ham, hvad han egentlig ville med tingene. Han var i behandling på et psykiatrisk center og fulgte behandlingen. Han var imidlertid imod en dom med foranstaltninger. Hvis han fik det dårligt, tog han selv til skadestuen, der sørgede for indlæggelse. Han havde regelmæssig kontakt til både psykolog og kontaktperson.

Det fremgik bl.a. af en erklæring fra det psykiatriske center, at han havde haft kontakt med behandlingssystemet siden 2003, diagnosticeret med uspecificeret skizofreni og lejlighedsvis misbrug af alkohol og hash. Han havde været sindssyg i gerningsøjeblikket, og man anbefalede en behandlingsdom.

Retten fandt T skyldig og fortsatte:

"Efter overlægens erklæring finder retten, at tiltalte på gerningstidspunktet har været utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilstand, der må ligestilles med sindssygdom. Tiltalte straffes derfor ikke, jf. straffelovens § 16 stk. 1.

Efter sagens karakter sammenholdt med, at tiltalte er under psykiatrisk behandling, findes det uforholdsmæssigt at træffe foranstaltninger som påstået af anklagemyndigheden."

T skulle kun betale halvdelen af sagsomkostningerne.

Anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpelse svarende til påstanden for byretten.

Det fremgik af en supplerende erklæring fra det psykiatriske center af marts 2007 bl.a., at T efter den første erklæring havde haft 7 indlæggelser. Om en af disse var anført: "Patienten har mange ruminationer vedr. igangværende afgørelse i mulig behandlingsdom."

Alle indlæggelser var frivillige. Den lange erklæring sluttede:

"Patienten er sidst vurderet af undertegnede den 20.03.07, hvor patienten fremstod uden sindssygelige symptomer, men intellektualiserende, let anhedon. Det er absolut indtrykket at patientens tilstand har været påvirket af, at det i en lang periode har været uafklaret, hvorvidt patienten vil få en dom til psykiatrisk behandling eller ej. Det har formentlig til en vis grad været med til at forværre tilstanden og øge hyppigheden af indlæggelser. På baggrund af at patienten er meget hyperreflekterende og intellektualiserende, er patienten nok i højere grad end andre patienter i samme diagnosegruppe påvirket af at den verserende sag er uafklaret. Patienten har endvidere mange overvejelser om begrebet tvang, hvilket også påvirker tilstanden.

Så vidt det er undertegnede bekendt, har patienten ikke foretaget kriminelle handlinger i den periode, undertegnede har fulgt ham siden udfærdigelsen af tidligere erklæring."

T oplyste for landsretten bl.a., at han for tiden ikke var i antipsykotisk behandling som på gerningstidspunktet. Han fandt anklagemyndighedens påstand uden proportioner med kriminaliteten begået for 14 måneder siden. Han havde god kontakt med familie, kontaktperson og psykolog. De to sidste så han en gang om ugen.

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Tiltalte ses forud for den 26. januar 2006 og efterfølgende ikke at have været involveret i kriminalitet. Tiltalte har siden 2003 været i kontakt med det psykiatriske behandlingssystem med flere indlæggelser. Efter den erkendte kriminalitet i januar 2006 har tiltalte gentagne gange været indlagt på Psykiatrisk Center i Glostrup. Alle disse indlæggelser har været frivillige. På denne baggrund, den aktuelle psykiatriske behandling af tiltalte, kriminalitetens enkeltstående karakter og den forløbne tid uden ny kriminalitet, findes det ikke i tilstrækkeligt omfang formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser at træffe foranstaltning som påstået af anklagemyndigheden. Landsretten stadfæster derfor byrettens dom."

Landsforeningens Meddelelse 79/2007

Ransagning - Ungdomshuset - Formfejl - Beslaglæggelse

Retsplejelovens § 794, § 796 og § 802

Politiet foretog 2 ransagninger samme nat hos en kvinde K, efter at hendes adresse var fundet på en seddel hos nogle anholdte personer. Kun den ene ransagning blev efterfølgende forelagt for byretten.

Byretten godkendte imidlertid den ene ransagning, og at effekter fra begge ransagninger var blevet beslaglagt.

Landsretten konstaterede, dels at den ene ransagning trods K's anmodning ikke var blevet forelagt retten, og dels at K ikke på tidspunktet for ransagning og beslaglæggelse blev gjort bekendt med, hvilken lovovertrædelse hun var mistænkt for. Heller ikke efterfølgende havde politi eller anklagemyndighed oplyst nærmere herom. Betingelserne for ransagning i medfør af RPL § 794, stk. 1, nr. 1, var således ikke opfyldt, heller ikke betingelserne for beslaglæggelse i medfør af RPL § 802, stk. 1, nr. 2.

ØL 24. afd. kære nr. S-1125-07, 31/5 2007

Den 20/3 2007 var der retsmøde i Københavns Byret i anledning af, at politiet den 8/3 2007 orienterede retten om, at man samme dag mellem kl. 02.20 og 02.58 havde foretaget ransagning og beslaglæggelse af en række effekter, herunder bl.a. 69 klistermærker "Riot Not Diet", et digitalkamera og en bærbar computer. Politiet ville med undtagelse af digitalkameraet have effekterne beslaglagt. Det var oplyst, at K var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 134 a, jfr. § 21.

Det fremgik af sagen, at politiet blev sendt ud for at foretage ransagning på adressen for at søge dels efter udlændinge, dels efter effekter, der kunne bruges til opklæbning eller graffiti i forbindelse med modstanden mod rydningen af Ungdomshuset. K's adresse var fundet i en taske tilhørende en udenlandsk turist, der samme nat blev anholdt. I tasken var tillige en spraydåse.

Retten godkendte både ransagning og beslaglæggelsen og anførte bl.a.:

"Retten har herved lagt vægt på, at de beslaglagte papirer, trykkeramme m.v. indeholdt det engelske ord "Riot", herunder i to tilfælde tillige "69", og uanset, der tillige var anført "Not Diet", findes der begrundet mistanke om, at materialet skulle bruges som led i opfordring til oprør. Det forhold, at materialet muligt skulle indgå i en eksamensopgave findes ikke at kunne føre til et andet resultat.

Efter omfanget og karakteren af de uroligheder, som havde stået på i dagene fra den 1. til den 3. marts 2007, findes betingelserne for at foretage ransagningen og beslaglæggelsen uden rettens forudgående kendelser opfyldt.

Retten finder uanset materialet muligt skulle indgå i en eksamen den 23. marts 2007 ikke, at en opretholdelse af beslaglæggelsen med henblik på at sammenholde computerens indhold med det øvrige materiale, vil være i strid med hensynet til proportionaliteten."

Af kæreskriftet fra **K's advokat** fremgik bl.a.:

"Af rettens bemærkninger i kendelsen af 20. marts 2007 fremgår det, at retten lægger vægt på, at det af den mødende anklager blev oplyst, at Politiet tidligere på aftenen havde anholdt en udenlandsk turist i Stengade og at der i dennes taske blev fundet sprayflaske og en seddel med sigtedes adresse.

Der er intet i det af Politiet fremlagte materiale, der understøtter denne oplysning. Af den som bilag 8 fremlagte anholdelsesrapport fremgår det, at der torsdag, den 8. marts 2007, kl. 04.10, altså efter ransagningerne og beslaglæggelserne havde fundet sted, blev anholdt to udlændinge, M og N. Hos disse personer blev der ved visitering fundet blandt andet nogle spraydåser med maling.

Af det fremlagte materiale fremgår det yderligere, at der den 8. marts 2007 blev foretaget to ransagninger og at beslaglæggelse af PC, tilhørende sigtede, blev beslaglagt i forbindelse med den sidste ransagning."

Der havde imidlertid forinden været en ransagning kl. 02.20 - 02.58. Her blev klistermærkerne påtrykt "Riot Not Diet" medtaget.

I forbindelse med den sidste ransagning blev K anholdt. Af den som bilag 2 fremlagte anholdelsesrapport af 8. marts 2007 fremgik det under afsnittet om formregler, at det ikke var muligt for politiet at gøre sigtede bekendt med sigtelsen, idet grundlaget for denne ikke kunne oplyses.

Forklaringen på klistermærkerne fremgår af advokatens kæreskrift således:

"Af materialet i sagen fremgår det, at sigtede ikke har bestridt at have lavet tryk på forskelligt materiale med "RIOT NOT DIET". Sigtede har oplyst, at det trykte har forbindelse med et eksamensprojekt om kroppen og har yderligere oplyst, at meningen med det trykte var, at kvinder skulle gøre oprør mod slankekure og bruge kroppen i stedet for at gå på slankekur."

Først 7 timer efter den sidste ransagning og beslaglæggelse af computeren blev K gjort bekendt med en sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 134 a, jfr. § 21.

Politiet anførte heroverfor bl.a., at de pågældende udlændinge M og N havde været anholdt to gange den pågældende nat. Det var imidlertid nogle helt andre udlændinge, der havde ledt politiet på sporet af K.

"Det må desværre medgives, at der ikke i sagens oprindelige akter var vedlagt en kopi af den seddel, som førte til ransagningerne.

Det er korrekt som anført af advokaten, at den første ransagning blev foretaget for at udfinde udlændinge på adressen, ligesom man ville undersøge, om der fandtes effekter til brug for opklæbning eller graffiti i forbindelse med modstand mod rydningen af Ungdomshuset.

Den anden ransagning kl. 04.00 blev foretaget af Kriminalpolitiet St. City med henblik på beslaglæggelse af den computer, som K mistænkes for at have brugt i forbindelse med udarbejdelse af effekterne, bl.a. klistermærker m.m. med teksten "Riot Not Diet", jf. bilag 2. Politiet har i den forbindelse opfattet "Riot" som udtryk for den almindelige betydning "uroligheder".

Politiet medgav, at det ikke i meddelelsen til retten var præciseret, at der var 2 ransagninger, idet man anså de to ransagninger som et samlet handlingsforløb.

Man var ikke færdige med undersøgelsen af computeren, hvorfor man ikke kunne tage stilling til sigtelsen mod K.

Landsretten beskriver det ovennævnte hændelsesforløb, herunder:

"Københavns Politi, Advokatur City, orienterede ved fax af 8. marts 2007 Københavns Byret om, at der var foretaget ransagning og beslaglæggelse samme dag kl. 02.20 - 02.58 og fremsendte samtidig "Anmodning om rettens godkendelse af ransagning og beslaglæggelse". Af anmodningen fremgår, at der var foretaget ransagning uden samtykke, jf. retsplejelovens § 794, stk. 1 og nr. 2 (formentlig rettelig stk. 1 og 2), den 8. marts 2007 kl. 02.20 - 02.58, og at der ved denne ransagning blev fundet en række effekter - herunder en bærbar computer. Det blev samtidig oplyst, at K er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 134a.

Landsretten bemærker, at den ransagning, der fandt sted den 8. marts 2007 kl. 04.00 ikke har været indbragt for byretten, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3, hvorfor landsretten allerede af den grund ikke kan godkende denne ransagning. Det bemærkes videre, at politiet i forbindelse med fremsendelse af anmodningen om godkendelse af ransagning og beslaglæggelse til byretten tydeligt burde have gjort opmærksom på, at der var blevet foretaget ransagning 2 gange den 8. marts 2007 hos K, nemlig henholdsvis kl. 02.20 - 02.58 og kl. 04.00. Det burde endvidere være tydeliggjort, hvilke effekter, der blev beslaglagt under henholdsvis den første og den anden ransagning.

Byretten har imidlertid taget stilling til beslaglæggelsen af et digitalt kamera og en computer, hvorfor disse tillige indgår i landsrettens prøvelse.

Landsretten har ikke fundet grundlag for at imødekomme anmodningen om mundtlig forhandling af kæremålet.

Landsrettens begrundelse og resultat

K blev på tidspunktet for ransagning og beslaglæggelse ikke gjort bekendt med, hvilken lovovertrædelse hun var mistænkt for. Hverken politiet eller anklagemyndigheden har efterfølgende oplyst nærmere herom. På dette grundlag finder landsretten det ikke godtgjort, at betingelserne for ransagning i medfør af retsplejelovens § 794, stk. 1, nr. 1, har været opfyldt. Af samme grund, og da de under ransagningen fundne genstande og det i øvrigt oplyste heller ikke findes at kunne danne grundlag for en rimelig mistanke om, at K har begået en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, findes betingelserne for beslaglæggelse i medfør af retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 1, ikke opfyldt. Der er derfor ikke grundlag for at godkende den skete ransagning og beslaglæggelse, hvorfor

b e s t e m m e s:

Politiets ransagning hos K den 8. marts 2007 kl. 02.20 - 02.58 godkendes ikke.

Politiets beslaglæggelse af genstande hos K under ransagning den 8. marts 2007 godkendes ikke."

- oo0oo -

Advokaten tilføjer bl.a.:

"Endelig er det heller ikke særligt imponerende, at der gik op mod tre måneder fra ransagningerne og beslaglæggelserne blev foretaget, til der lå en kendelse fra Landsretten."

Landsforeningens Meddelelse 80/2007

**Varetægtsfængsling - Udlændingeloven - Udvisning ikke iværksat -
Løsladelse - Proportionalitet - Ungdomshuset**

Udlændingelovens § 35, retsplejelovens § 762

2 amerikanere, A og B, blev for brandstiftelse og deltagelse i uroligheder i byretten idømt 3 måneders fængsel, der ansås for udstået med varetægten, samt udvisning. Byretten fængslede på begæring efter udlændingelovens § 35 på effektivering af udvisningen med en frist på 14 dage. Ved fristens udløb var der ikke taget skridt til udvisning, idet Statsadvokaten havde anket til skærpeelse. Politiet var ikke sindet at gøre noget ved udvisningen, før nogle andre sager uden forbindelse med den konkrete sag var afgjort, hvorefter man ville tage stilling til, om anken skulle opretholdes.

Byretten løslod på dette grundlag, idet heller ikke § 762, stk. 1, nr. 1, kunne finde anvendelse. Der blev ikke tillagt kæremålet opsættende virkning. Landsretten stadfæstede i henhold til byrettens grunde.

ØL 18. afd. kære nr. S-1598-07, 11/6 2007

Der citeres fra byrettens kendelse i forbindelse med fristforlængelsen den 8/6 2007:

"Anklageren redegjorde for sagen og oplyste herunder, at udlændingene ved dom af 25. maj 2007 blev idømt fængsel i 3 måneder, der ansås for udstået med varetægtsfængslingen under sagen, og udvist med indrejseforbud i 5 år.

Anklageren oplyste endvidere, at dommen er anket til skærpeelse, og at ankestævning af 1. juni 2007 er forkyndt for de pågældende. Østre Landsret skal den 18. og 20. juni 2007 behandle de første ankesager vedrørende urolighederne på Nørrebro, og anklagemyndigheden vil afhængig af udfaldet af disse sager tage stilling til, om anken i denne sag skal opretholdes. Statsadvokaten har oplyst, at man forventer, at Østre Landsret i givet fald vil kunne behandle sagen inden retsferien.

Anklageren begærede varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, subsidiært udlændingelovens § 35, idet han anførte, at det var nødvendigt at sikre de pågældendes tilstedeværelse under anke og fuldbyrdelse af en dom, der skærpede straffen for de pågældende.

Udlændingene bekræftede, at ankemeddelelse var forkyndt for dem.

Den for udlændingen A beskikkede forsvarer, advokat R, protesterede mod fortsat varetægtsfængsling. Hun henviste til retsbogen vedrørende retsmødet den 25. maj 2007, hvorefter anklageren begærede fortsat varetægtsfængsling efter udlændingelovens § 35 med henblik på udvisning med indrejseforbud, samt rettens kendelse, hvorefter grundlaget for varetægtsfængsling efter udlændingelovens § 35 fandtes at være til stede, således at de domfældte skulle forblive varetægtsfængslet, indtil udvisning kunne finde sted, dog senest til den 8. juni 2007.

Hun henviste endvidere til sine breve af 30. maj 2007 og 6. juni 2007 til anklagemyndigheden, hvori hun anmodede om, at sagen straks blev sendt til Rigspolitiets Udlændingeafdeling med henblik på udsendelse af hendes klient.

Under henvisning til ankemeddelelsen af 1. juni 2007 gjorde hun gældende, at frihedsberøvelsen fra dette tidspunkt havde været ulovlig, idet politiet intet havde foretaget sig med hensyn til udsendelsen på trods af, at grundlaget for den fortsatte varetægtsfængsling netop var udsendelse.

Da straffen var udstået med varetægtsfængslingen, kunne der slet ikke ske fængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, og en eventuel varetægtsfængsling måtte i hvert fald være i strid med proportionalitetsprincippet i retsplejelovens § 762, stk. 3. Da anklagemyndigheden ikke havde fremmet sagen med fornøden hurtighed, burde der heller ikke ske fortsat varetægtsfængsling efter udlændingelovens § 35.

Den for udlændingen B beskikkede forsvarer, advokat P, tilsluttede sig advokat R's synspunkter.

Anklageren oplyste på rettens forespørgsel, at en fristforlængelse efter udlændingelovens § 35 alene burde ske med henblik på, at sagen blev behandlet i ankeinstansen og fuldbyrdelse af en eventuel yderligere straf. Han oplyste endvidere, at han under domsforhandlingen tillige havde begæret de pågældende varetægtsfængslet efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1.

Der afsagdes sålydende

K E N D E L S E:

Det fremgår af retsbogen vedrørende retsmødet den 25. maj 2007, at anklageren begærede fortsat varetægtsfængsling efter udlændingelovens § 35 med henblik på udsendelse af de pågældende. På trods af, at anklagemyndigheden efter de nu foreliggende oplysninger fra beslutningen om at anke sagen, jf. ankemeddelelsen af 1. juni 2007, uden forelæggelse for retten har ændret sin begrundelse for varetægtsfængsling i sagen, finder retten ikke, at der er grundlag for at kende varetægtsfængslingen fra den 1. juni 2007 til i dag ulovlig.

Under hensyn til den varetægtsfængsling, der allerede er sket, vil en fortsat fængsling under eventuel anke eller indtil straffuldbyrdelse kan iværksættes, imidlertid være i strid med proportionalitetsprincippet, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, hvorefter der

ikke er grundlag for fængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, eller udlændingelovens § 35.

Da anklagemyndigheden ikke har gentaget sin begæring om varetægtsfængsling efter udlændingelovens § 35 med henblik på udsendelse af landet, løslades de pågældende."

Politiet kærede og begærede opsættende virkning. Byretten fandt ikke på det foreliggende, at der var grundlag for at tillægge kæremålet opsættende virkning. Dette blev også påkæret med tilkendegivelse om, at der ville blive fremsendt kæreskrift.

Det fremgår af landsrettens kortfattede kendelse, at indgivelse af kæreskrift telefonisk blev frafaldet.

Landsretten udtalte:

"Af de grunde, der er anført af byretten,

b e s t e m m e s:

Byrettens kendelse stadfæstes."

- oo0oo -

Redaktøren tilføjer, at selve ankesagen efterfølgende som arrestantsag blev berammet til den 16. august 2007, idet der var to meddomfældte, der stadig var fængslet.

Der henvises i øvrigt til Lf.Medd. 69/2007, ligeledes om en udlænding, der blev løsladt, trods byrettens dom om udvisning.

Landsforeningens Meddelelse 81/2007

Varetægtsfængsling - Gentagelsesfare - Mistankegrundlag - Proportionalitet - Begrundelser - Ungdomshuset

Retsplejelovens § 762 og § 764

6 personer var blandt de første, der fik Procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe varetægtsfængslingerne eller kendelserne herom efter urolighederne primo marts 2007.

Højesteret fastslog, at man godt kan varetægtsfængsles på gentagelsesfare, selv om man ikke er relevant forstraffet, hvis man må antages at have solidariseret sig med en gruppe med fælles aktionsmål, hvis urolighederne ikke anses for ophørt, og den sigtedes forhold gør det nærliggende at antage, at den pågældende fortsat vil deltage i urolighederne. Det var ikke tilfældet i en af de forelagte sager. Det var ikke i strid med proportionalitetshensynet i RPL § 762, stk. 3, at en pige, der kun var 15 år, blev varetægtsfængslet i 14 dage.

Landsretten burde ikke have varetægtsfængslet i 2 tilfælde, idet der ikke var tilstrækkeligt mistankegrundlag (dissens for så vidt angik en af kendelserne). Landsretten burde, når man omgjorde byrettens kendelse om løsladelse, give en begrundelse, jfr. RPL § 764.

HK sag nr. 170 - 172 og 174 - 176/2007, 13/6 2007

Højesteret fik med Procesbevillingsnævnets tilladelse forelagt 6 sager om varetægtsfængslinger (eller kendelser herom) efter urolighederne på Nørrebro primo marts 2007 efter rydningen af Ungdomshuset. Kendelsen er på 25 sider og må påregnes at blive bragt i Ugeskriftet, ligesom præmisserne har været gengivet på Højesterets hjemmeside. I nærværende referat udelades redegørelsen for mistankegrundlaget. Der deltog 7 dommere i afgørelsen.

A og C var blevet fængslet både af byret og landsret. C var den 15-årige pige.

B var blevet løsladt af byretten, og selv om landsretten besluttede fængsling (uden fornøden begrundelse, jfr. nedenfor), blev han ikke på ny frihedsberøvet.

D blev løsladt af byretten, men som følge af landsrettens kendelse varetægtsfængslet fra den 6. - 14. marts 2007, hvor han blev løsladt som følge af den ændrede situation på Nørrebro.

E og F blev varetægtsfængslet af byretten. Kendelserne blev stadfæstet af landsretten, hvorfor de sad varetægtsfængslet fra den 3. - 13. marts 2007, hvor de blev løsladt af politiet som følge af den ændrede situation på Nørrebro.

I ingen af sagerne var der taget stilling til, om der ville blive rejst tiltale.

Under et afsnit i kendelsen side 5 betegnet "Baggrund for anholdelserne" er bl.a. anført:

"Udsættelsen af Ungdomshuset førte senere på dagen den 1. marts 2007 og de efterfølgende dage, i særdeleshed den 2. og 3. marts 2007, til voldsomme og massive uroligheder, blandt andet i forbindelse med demonstrationer mod udsættelsen af Ungdomshuset. Urolighederne var ikke afgrænset til området omkring Ungdomshuset, men spredte sig ud over store dele af København, især på Nørrebro og på Christianshavn.

I perioden fra den 1. til den 11. marts 2007, hvor urolighederne fandt sted, blev der anholdt 798 personer.

Fra den 1. marts 2007 var der i Københavns Byret etableret 5-6 retsafdelinger med henblik på fremstilling af anholdte personer (grundlovsforhør). I perioden fra den 1. til den 4. marts 2007 blev ca. 200 ud af 225 fremstillede personer varetægtsfængslet af enten byretten eller landsretten."

Efter at landsretten havde afsagt kendelse, fremkom der en politirapport af 28. marts 2007, hvor man i modsætning til tidligere mere generelle rapporter om, at alle de anholdte ved bestemte aktioner havde deltaget aktivt i urolighederne, nu skrev (side 11):

"Ved gennemsyn af det tilvejebragte dokumentationsmateriale [af fotografisk karakter] er det konstateret ... at anholdte kort tid forud for anholdelsen opholdt sig på fortovet langs kirkegårdsmuren til Assistens Kirkegård i fronten af demonstrationen og alene var tilskuer til de hændelser, som passerede på daværende tidspunkt i forreste led af demonstrationen.

Han stod alene og så til, og således forholdt han sig **ganske passiv og deltog på ingen måde i stenkast eller andre ulovligheder** mod politiet."

Fra side 16 i kendelsen gennemgår Højesteret lovgrundlaget og citerer fra Betænkning nr. 728/1974 om anholdte og varetægt fra side 26 om frygt for gentagelse, ligesom man på den følgende side citerer fra Betænkning nr. 978/1983 om varetægtsfængsling i voldssager, side 17 og 34-35.

Et særligt lovforslag om varetægtsfængsling i form af såkaldt uskadeliggørelsesarrest i visse sager om vold begået under opløb eller anden grov forstyrrelse af ro og orden blev ikke vedtaget, hverken i 1982-83 eller de to gange, det var fremsat i samlingerne 1983-84.

Højesterets begrundelse og resultat fra side 19 citeres i sin helhed:

"Generelle bemærkninger

Ingen af de sigtede er fortsat frihedsberøvet. Prøvelsen for Højesteret angår derfor, om de med rette blev varetægtsfængslet på det da foreliggende grundlag.

Urolighederne på Nørrebro efter politiets rydning af Ungdomshuset som led i en fogedforretning indebar efter de foreviste videoklip og oplysningerne i øvrigt forbrydelser mod offentlig myndighed og grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted. Domfældelse efter straffelovens § 134 a for deltagelse i sådanne optøjer er ifølge Højesterets dom af 2. februar 1996 (UfR 1996 s. 639) "betinget af, at anklagemyndigheden godtgør, at den enkelte tiltalte har tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrelse, således at vedkommende med sikkerhed kan udskilles fra tilskuerne, forbipasserende, beboere og andre, der blot har været til stede og overværet hele eller dele af begivenhedsforløbet".

Det er på denne baggrund en følge af mistankekravet i retsplejelovens § 762, stk. 1, at varetægtsfængsling i anledning af en sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 134 a forudsætter, at mistanken om, at sigtede havde tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrelse og ikke blot var passiv tilskuer mv., skal være rimeligt begrundet i sagens omstændigheder, således at det er mere sandsynligt, at den sigtede var deltager end tilskuer mv.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, om gentagelsesfare må efter sin ordlyd, formål og forarbejder forstås således, at varetægtsfængsling efter denne bestemmelse ikke er udelukket, selv om den sigtede ikke er tidligere straffet. Når der er begrundet mistanke om overtrædelse af straffelovens § 134 a ved deltagelse i uroligheder og optøjer, som udspringer af, at en gruppe af personer har et fælles aktionsmål, som de er villige til at fremme gennem ulovlige midler, er der således i nr. 2 hjemmel til varetægtsfængsling af personer, som er en del af gruppen, eller som ved deres deltagelse i ulovlighederne må anses at have solidariseret sig med den, hvis urolighederne ikke kan anses for ophørt, og den sigtedes forhold gør det nærliggende at antage, at den pågældende fortsat vil deltage i urolighederne.

Sagerne mod A, C og B

I materialet, der forelå for byretten ved byrettens behandling af disse sager, indgik et videoklip vedrørende forløbet på Nørrebrogade den 1. marts 2007.

Det fremgår af videoklippen, at optøjet udviklede sig til optøjer med grove angreb på politiet. Den forreste del af mængden fortsatte fremad mod politiet, efter at politiet havde opløst demonstrationen, og hovedparten af mængden havde standset fremrykningen. Fra denne forreste del af mængden blev der kontinuerligt fra demonstrationens opløsning til politiets knibtangsmanøvre kastet sten mod politiet. Som det frem-

står på videoklippen, ser det ud til, at der har været mulighed for i tiden mellem opløsningen af demonstrationen og knibtangsmanøvren at følge politiets opfordring om at trække tilbage.

A og C

A og C fulgtes ad og befandt sig i den forreste del af mængden. Af de grunde, der er anført af byretten og tiltrådt af landsretten, tiltræder Højesteret, at der var begrundet mistanke om, at de begge havde gjort sig skyldige i overtrædelse af straffelovens § 134 a og § 119, stk. 1, jf. § 23, og at der blev truffet afgørelse om mistankegrundlaget uden kendskab til, hvad der måtte være af optagelser på A's mobiltelefon.

Optøjerne var udløst af udsættelsen af brugerne af Ungdomshuset. A's og C's tilstedeværelse må antages at skyldes sympati for Ungdomshuset, og ved de lovovertrædelser, som der er begrundet mistanke om, at de har begået, finder Højesteret, at de må anses for at have solidariseret sig med en gruppe, som er villig til at fremme sin sag med ulovlige midler. Der var risiko for fortsatte ulovlige aktioner til støtte for Ungdomshuset i lighed med de hidtidige. Efter det anførte og efter oplysningerne om A's og C's forhold tiltræder Højesteret, at der var bestemte grunde til at frygte, at de begge på fri fod ville begå ny ligesindet kriminalitet.

Efter sagens karakter og under hensyn til de forventelige sanktioner i tilfælde af domfældelse finder Højesteret, at en varetægtsfængsling i 14 dage af A og C ikke stred mod proportionalitetshensynet i retsplejelovens § 762, stk. 3. Det kan ikke føre til et andet resultat, at C kun var 15 år, da hun blev begæret varetægtsfængslet.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelser vedrørende A og C.

B

B blev anholdt i forbindelse med politiets knibtangsmanøvre på Nørrebrogade. Ifølge politirapporten om den foretagne masseanholdelse blev der anholdt "ca. 45-50 personer, der alle havde deltaget aktivt i at kaste sten eller andet mod politiet". Af videoklippen fremgår imidlertid, at der på fortovet langs kirkegårdsmuren passerede fodgængere ad fortovet forbi politiets køretøjer ind mod byen, og at der under politiets tilbagetrækning på Nørrebrogade befandt sig en række personer, som stod passivt op ad muren ind til kirkegården. Højesteret er derfor enig med byretten i, at B's detaljerede forklaring underbyggedes af kendte oplysninger om de faktiske forhold på stedet, og at der ikke forelå begrundet mistanke om, at han havde gjort sig skyldig i sigtelsen. Påstanden om varetægtsfængsling burde derfor ikke være taget til følge ved landsrettens kendelse af 5. marts 2007.

Det bemærkes i øvrigt, at landsrettens udtalelse om, at betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, findes opfyldt, burde have indeholdt en begrundelse som foreskrevet i retsplejelovens § 764, stk. 4, 2. pkt.

Sagen mod D

Det er for Højesteret ubestridt, at der forelå begrundet mistanke om, at D havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Der er ikke fremlagt oplysninger, som forbinder D med Ungdomshuset. Hans tilknytning til urolighederne indskrænkede sig til en tilfældig, enkeltstående handling under de særlige omstændigheder, som han afgav forklaring om. Han kan ikke herved antages at have solidariseret sig med en gruppe, som er villig til at fremme sin sag med ulovlige midler.

Højesteret finder på denne baggrund, at der efter det om hans forhold oplyste ikke forelå bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod ville begå noget tilsvarende. Påstanden om varetægtsfængsling burde derfor ikke være taget til følge ved landsrettens kendelse af 6. marts 2007.

Sagerne mod E og F

Samtlige dommere udtaler:

De politirapporter, som blev dokumenteret i byretten og landsretten, er rapporter, som gengiver forskellige ledes beskrivelse af det passerede i forbindelse med en masseanholdelse i Fyensgade efter omslutning af tre politideling. Disse rapporter ville udgøre fornødent mistankegrundlag for så vidt angår de personer, som indgik i den gruppe, der havde bemandede den brændende barrikade i Prinsesse Charlottes Gade ved Fyensgade.

Ved domstolens kontrol af det af anklagemyndigheden tilvejebragte fængslingsgrundlag af denne art i en sag som den foreliggende, hvor en sondring mellem deltagere og tilskuere er af afgørende betydning, må det imidlertid have for øje, om en tilskuer fejlagtigt er anset som eller forvekslet med en deltager.

E

Fire dommere - Torben Melchior, Per Walsøe, Børge Dahl og Thomas Rørdam - udtaler:

Efter omstændighederne kan der - uanset indholdet i rapporter som de nævnte om en masseanholdelse - være en sådan mulighed for, at sigtedes forklaring er rigtig, at en nærmere belysning af politiets observationer af den enkelte anholdte må anses for

påkrævet til afgørelse af spørgsmålet om varetægtsfængsling - eventuelt under en opretholdt anholdelse, jf. § 760, stk. 4.

Vi finder, at der efter E's forklaring forelå en sådan situation for hans vedkommende. Påstanden om hans varetægtsfængsling burde derfor ikke være taget til følge ved byrettens kendelse af 3. marts 2007 og landsrettens kendelse af 6. marts 2007.

Betydningen af en kontrol fra domstolenes side som nævnt foran illustreres i den foreliggende sag i øvrigt af, at det af senere politirapporter fremgår, at de pågældende polititjenestemænd ikke kan sige, at det var netop de anholdte, som deltog i de forudgående ulovligheder.

Tre dommere - Asbjørn Jensen, Poul Dahl Jensen og Michael Reklings - udtaler:

For byretten og landsretten støttede anklagemyndigheden sin begæring om varetægtsfængsling af E på politirapporter udarbejdet på grundlag af afhøringer af tre polititjenestemænd, der deltog i den politioperation, hvorunder han blev anholdt. I disse politirapporter udtalte de tre polititjenestemænd sig med stor sikkerhed om, at de 12 personer, som blev anholdt i Fyensgade og i en nærliggende gård, og som omfattede E, alle havde været en del af gruppen på 30-50 personer, som havde forårsaget alvorlige uroligheder i Prinsesse Charlottes Gade.

På baggrund af disse rapporter finder vi, at byretten og landsretten - uanset E's forklaring - på det da foreliggende grundlag med rette har fundet, at der var begrundet mistanke om, at han havde deltaget i urolighederne i Prinsesse Charlottes Gade, og at der derfor var begrundet mistanke om, at han havde gjort sig skyldig i overtrædelse af i hvert fald straffelovens § 134 a og § 119. Det forhold, at politirapporterne omtalte de 12 personer under ét og ikke omtalte den enkelte anholdtes forbindelse til urolighederne, kan ikke føre til et andet resultat.

Dommerne Poul Dahl Jensen og Michael Reklings udtaler herefter:

Ved de strafbare handlinger, som der er begrundet mistanke om, at E har begået, finder vi, at han må anses for at have solidariseret sig med en gruppe, som er villig til at fremme sin sag med ulovlige midler. Der var risiko for fortsatte ulovlige aktioner til støtte for Ungdomshuset i lighed med de hidtidige. Efter det anførte tiltræder vi, at der efter hans forhold var bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod ville begå ny ligeartet kriminalitet, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2. Varetægtsfængslingen af ham stred ikke mod § 762, stk. 3.

Vi stemmer derfor for at stadfæste landsrettens kendelse.

Dommer Asbjørn Jensen udtaler:

Efter oplysningerne om E's færden forud for urolighederne i Prinsesse Charlottes Gade og i øvrigt om hans forhold finder jeg, at der ikke forelå oplysninger af en sådan karakter, at der var bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod ville begå ny ligesagt kriminalitet, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2. Jeg er derfor med denne begrundelse enig med flertallet i, at påstanden om hans varetægtsfængsling ikke burde være taget til følge ved byrettens kendelse af 3. marts 2007 og landsrettens kendelse af 6. marts 2007.

Efter stemmeflertallet burde påstanden om E's varetægtsfængsling ikke være taget til følge ved byrettens kendelse af 3. marts 2007 og landsrettens kendelse af 6. marts 2007.

Samtlige dommere udtaler herefter:

F

For F's vedkommende tiltræder Højesteret, at det må anses for mere sandsynligt, at hun befandt sig i gården efter at have deltaget i urolighederne ved den brændende barrikade end af en anden årsag, og at der var begrundet mistanke om, at hun havde gjort sig skyldig i den rejste sigtelse, i hvert fald for så vidt angår straffelovens § 134 a og § 119. Højesteret finder, at hun på denne måde må anses for at have solidariseret sig med en gruppe, som er villig til at fremme sin sag med ulovlige midler. Efter det anførte og efter oplysningerne om F's forhold tiltræder Højesteret, at der var bestemte grunde til at frygte, at hun på fri fod ville begå ny ligesagt kriminalitet.

Varetægtsfængsling var heller ikke for hendes vedkommende i strid med § 762, stk. 3.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse vedrørende F."